

2. Рішення Конституційного Суду України № 6-п(II)/2021 від 16 вересня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-21#n99>.

3. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 03 вересня 2020 року № 4048. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69826.

4. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 3 вересня 2020 року № 4049. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69827.

5. Порівняльна таблиця до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини». від 03 вересня 2020 року № 4048. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69826.

Смаглюк Олександр Володимирович,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент;
Мусатенко Віта Сергіївна,
здобувач ступеня доктора філософії кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Про масштаби торгівлі людьми в Україні свідчить статистика за 2012–2019 роки, яка ведеться: Міністерством соціальної політики України – щодо кількості осіб, яким встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми (874 особи), Офісом Генерального прокурора – щодо кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень, пов'язаних з торгівлею людьми (1542 особи), та кількості осіб, які потерпіли від торгівлі людьми, відповідно до ст. 149 Кримінального кодексу України (далі – КК)(1343 особи); Державна судова адміністрація України – щодо кількості вироків за відповідною кваліфікацією (319 осіб) [1].

Протидія торгівлі людьми в Україні здійснюється на підставі ряду нормативно-правових актів. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» під боротьбою з торгівлею людьми розуміють систему заходів, що здійснюються в рамках протидії торгівлі людьми, спрямованих на виявлення злочину торгівлі людьми, у тому числі незакінченого, осіб, які від цього постраждали, встановлення фізичних/юридичних осіб – торгівців людьми та притягнення їх до відповідальності [4]. Відповідно до ст. 149 КК [3]

(в редакції від 06.09.2018 р.) передбачено відповідальність за торгівлю людьми, а саме за торгівлю людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкupu третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію». П. 1 примітки до цієї статті визначає, що під експлуатацією людини в цій статті слід розуміти всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність або примусове переривання вагітності, примусове одруження, примусове втягнення у зайняття жебрацтвом, втягнення у кримінальну протиправну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо.

На думку окремих зарубіжних інституцій стан боротьби із торгівлею людьми в Україні не можна вважати цілком задовільним. Так, відповідно до звіту Державного департаменту США про торгівлю людьми, який було оприлюднено у 2020 року (далі за текстом – Звіт), стверджує, що Уряд України не повністю виконує мінімальні стандарти щодо ліквідації торгівлі людьми, однак докладає значних зусиль для вирішення цієї проблеми [2]. Про необхідність вжиття ефективних заходів щодо протидії торгівлі людьми в Україні свідчать також дані про кількість осіб, які постраждали від торгівлі людьми, яким надано допомогу Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні – Агентством ООН з питань міграції (8456 осіб) [1].

У напрямку вдосконалення протидії торгівлі людьми в нашій країні вживаються суттєві заходи. Так, наказом Національної поліції України від 07 грудня 2020 року № 946 на базі Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми було створено Департамент міграційної поліції [5]. Станом на листопад 2021 року досі триває розробка Положення про Департамент міграційної поліції, відповідно до якого буде визначені його основні завдання та функції. Департамент міграційної поліції займається попередженням, виявленням та припиненням торгівлі людьми та їх експлуатації, та пов'язаними з ним сексуальними кримінальними правопорушеннями щодо дітей, втягнення неповнолітніх до заняття проституцією, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, трудової експлуатації, порушень у сфері надання послуг сурогатного материнства, та шахрайства у сфері працевлаштування за кордоном. У той же час Департамент міграційної поліції виокремлює сучасні форми торгівлі людьми, відповідальність за які вже частково охоплюється диспозицією статті 149 КК, а саме: трудова та сексуальна експлуатація, втягнення у кримінально протиправну діяльність,

примусове жебрацтво, залучення в боргову кабалу, усиновлення чи удочеріння в комерційних цілях, використання у збройних конфліктах.

Варто зазначити, що торгівля людьми, не зважаючи на пандемію та карантин, є актуальною проблемою та потребує постійних дій від Національної поліції, так в період з січня 2021 по серпень 2021 року було:

- ✓ виявлено 760 кримінальних правопорушень.
- ✓ повідомлено 328 підозр торгівцям людьми.
- ✓ направлено 895 кримінальних проваджень до суду.

Не зважаючи на показники, серед системних проблем, завдяки яким торгівля людьми фактично кримінальним правопорушенням без покарання у Звіті відносять наступні:

- ✓ суди повільно розглядали справи, ситуацію погіршувала і хронічна неукомплектованість судів,
- ✓ винесено багато умовних покарань, що, ймовірно, посилювалося корупцією, в результаті чого більшість засуджених торговців людьми уникали тюремного ув'язнення.

Отже, наразі ці зусилля були недостатніми для стримування торгівлі людьми.

Міністерством соціальної політики України у якості Національного координатора сфері протидії торгівлі людьми, у співпраці з іншими установами та організаціями, було напрацьовано Концепцію Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року, яка схвалена Урядом 14 липня 2021 року (далі за текстом – Концепція) [1].

Концепцією проблеми торгівлі людьми та захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, передбачається розв'язати в тому числі шляхом:

- ✓ удосконалення нормативно-правової бази у сфері протидії торгівлі людьми з метою підвищення якості надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми;
- ✓ виявлення та розкриття кримінальних правопорушень, пов'язаних із торгівлею людьми;
- ✓ здійснення моніторингу ефективності заходів, спрямованих на протидію торгівлі людьми, з урахуванням нових викликів, що виникають у відповідній сфері, та інші заходи.

На сьогоднішній день триває підготовка проекту комплексної Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року, до якої залучені провідні спеціалісти-практики та науковці. Таким чином, Україна стоїть на порозі розробки та впровадження низки норм, що мають на меті забезпечити кримінальну відповідальність за торгівлю людьми. Тому вироблення науково обґрунтованого підходу до вирішення цих питань є нагальним та невідкладним.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 800-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Звіт Державного департаменту США про торгівлю людьми : URL: https://ua.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/151/TIP_Report_20_Ukr.pdf.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20 верес. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про створення Департаменту міграційної поліції : наказ Національної поліції України від 07 грудня 2020 року № 946. URL: <https://mvs.gov.ua>.

Тимошенко Віра Іванівна,

головний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ЗЛОЧИН І ПОКАРАННЯ В ХРИСТИЯНСЬКІЙ ТЕОЛОГІЇ

Християнство є однією з найпоширеніших світових релігій та єдиною релігією, прихильники якої присутні в кожній країні. Згідно з даними Центру вивчення глобального християнства при Теологічній семінарії Гордон-Конвелл (США), релігійною більшістю на Землі й надалі будуть залишатись християни. До 2025 року у світі буде 2,732 млрд християн, а в 2050 р. – 3,443 млрд [1]. Ця обставина не може не впливати на розвиток суспільства і повинна враховуватися кримінальним законодавством. Адже між релігією і правом багато спільного. Релігія створює основу менталітету нації, узагальнює досвід, знання, звички народу і перетворює їх на жорсткі та обов'язкові для виконання релігійні норми. Право, як і релігія, відбиває рівень розвитку суспільства, регламентує різні сторони життя соціуму й кожної людини як з точки зору моралі, так і законодавства. При цьому саме кримінальне право впливає на суспільні відносини найбільш дієвими засобами, а тому більш ніж інші галузі права потребує дотримання моральних норм як при формуванні кримінального законодавства, так і в процесі його реалізації.

Як відомо, головною метою життя для християнина є порятунок власної, нетлінної душі від гріха в ім'я воскресіння, тобто матеріалізації в новій сутності, яка передбачає Божественну гармонію плоті й духу. Ідея порятунку осмислюється насамперед у категоріях гріха і спокути, правовим корелятом яких виступає злочин і